

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomen ja Norjan välisestä rajaliikenteestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Kaisa Juuson /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 426/2020 vp:

Minkälaisilla edellytyksillä ja millä aikataululla hallitus aikoo edetä liikkumisrajoitusten purkamisessa Suomen ja Norjan välisellä rajalla?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtioneuvosto päätti 17.3.2020 rajavalvonnan väliaikaisesta palauttamisesta sisärajoille 19.3.–13.4.2020 koronaviruksen aiheuttamasta COVID-19 -tartuntatauti-epidemiasta Suomen sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvan vakavan uhan edellyttämien toimien vuoksi. Päätöksen voimassaoloa jatkettiin 7.4.2020 tehdyllä päätöksellä 13.5.2020 asti ja 7.5.2020 tehdyllä päätöksellä 14.6.2020 asti. Maahantulo ja maastalähtö länsi- ja pohjoisrajan yli on sallittu vain nimettyjen rajanylityspaikkojen kautta. Samalla on rajoitettu henkilöliikennettä sisärajoilla. Länsi- ja pohjoisrajalla toteutettujen toimenpiteiden tavoitteena on ollut erityisesti epidemian rajoittaminen Pohjois-Suomessa ja siten alueellisen tehohoitokapasiteetin riittävyyden varmistaminen.

Rajoitusaikana Suomesta on perustuslaillisen oikeuden nojalla voinut poistua Norjaan, mutta Norjan asettamat matkustusrajoitukset ovat tämän estäneet poikkeusryhmiä lukuun ottamatta. Suomeen päin on ollut sallittua paluuliikenne Suomeen, paluuliikenne muihin EU- ja Schengen- valtioihin tai niiden kautta, työmatkaliikenne ja muu välttämätön liikenne. Työmatkaliikennettä helpotettiin ja lähiomaisen tapaamiseen liittyvä rajan ylittäminen sallittiin 14.4.2020 alkaen. Sisärajavaltvontaa ja liikenteen rajoittaminen ovat tuottaneet tulosta. Tautitilanne on pysynyt hallinnassa.

Tautitilanteen helpottaessa ollaan siirrytty vaiheeseen, jossa rajoituksia voidaan purkaa asteittain. Euroopan komissio on koordinoinut unionitasoista lähestymistä pandemiatilanteeseen. Komission puheenjohtaja esitti 15.4.2020 yhdessä Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan kanssa yhteisen eurooppalaisen etenemissuunnitelman COVID-19 -rajoitusten purkamiseksi. Siinä annetaan jäsenvaltioille joukko suosituksia, jotka koskevat toteutettujen toimenpiteiden purkamista ja kehoitetaan soveltamaan vaiheittaista lähestymistapaa rajoittamattoman vapaan liikkuvuuden palauttamiseen ja useimpien jäsenvaltioiden käyttöön ottamien väliaikaisten sisäraajatarkastusten poistamiseen. Etenemissuunnitelman mukaisesti olisi otettava huomioon epidemiologiset kriteerit, terveydenhuoltojärjestelmien kapasiteetti ja riittävä seurantakapasiteetti. Sisäraajatarkastukset

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 426/2020 vp

ja niiden taustalla olevat matkustusrajoitukset olisi poistettava heti, kun epidemiologiset tilanteet lähentyvät toisiaan riittävästi ja kun lähikontaktien välttämistä koskevia sääntöjä sovelletaan laajasti ja vastuullisesti. Kaikki toimet on toteutettava täysin tietoisina riskistä, että ne saattavat johtaa uuteen tartunta-aaltoon, mikä edellyttäisi tiukempien rajoittamistoimenpiteiden ottamista uudelleen käyttöön.

Euroopan komissio on antanut 13.5.2020 tiedonannon "Vaiheittaiset ja koordinoitujen toimet vapaan liikkuvuuden palauttamiseksi ja sisärajoitusten poistamiseksi". Tiedonannossa todetaan muun muassa, että terveystilanteen vähitellen parantuessa palataan henkilöiden rajoittamattomaan vapaaseen liikkuvuuteen Schengen-alueella. Henkilöiden vapaan liikkuvuuden palauttamisen ja sisärajoitusten poistamisen pitää olla vaiheittainen prosessi, jossa huomioidaan erityisesti kansalaisten elämän ja terveyden tärkeys. EU:n sisällä matkustusrajoitukset olisi poistettava ensin alueilta, joilla on vastaavankaltainen epidemiologinen tilanne ja joilla on riittävät valmiudet sairaaloiden, testauksen, seurannan ja jäljityksen suhteen. Komissio katsoo, että sisämarkkinoihin kohdistuvien rajoitusten on oltava tehokkaita ja oikeasuhteisia eivätkä ne saa ylittää sitä, mikä on tarpeen pandemian hillitsemiseksi ja kansanterveyden suojelemiseksi.

Komission tiedonanto on suositus ja jäsenmaat päättävät itsenäisesti omista toimistaan. Kansallisissa toimenpiteissä huomioidaan ensisijaisena kriteerinä epidemiologinen tilanne. Sen lisäksi tarve toteuttaa rajoittamistoimenpiteitä, kuten lähikontaktien välttämistä, omaehtoista karantenia, epäiltyjen tapausten tehokasta jäljittämistä sekä hybridistrategian mukaista testausta.

Hallitus päätti 12.6.2020 osana sisärajoitusten ja rajanylitysliikenteen rajoitusten asteittaista purkamista sisärajoitusten poistamisesta Suomen ja Norjan välillä 15.6.2020 alkaen. Suomen ja Norjan epidemiologinen tilanne on riittävän samanlainen ja arvio tilanteen kehittymisestä molemmilla puolilla on samankaltainen. Suomen ja Norjan välisen rajaliikenteen normalisointi edellyttää, että myös Norjan hallitus purkaa rajaliikenteen rajoituksia vastaavalla tavalla. Sisärajoitusta koskevissa päätöksissä hallitus on tehnyt ja tekee edelleen tiivistä yhteistyötä Norjan ja muiden Pohjoismaiden kanssa.

Valtioneuvosto seuraa toimenpiteiden vaikuttavuutta, tautitilanteen kehittymistä ja arvioi toimien yhteiskunnallisia vaikutuksia. Nyt toteutettu sisärajoitusten luopuminen muun muassa Suomen ja Norjan välisessä liikenteessä on askel kohti tavoitetta palauttaa henkilöiden ja tavaroiden vapaa liikkuvuus Schengen-alueella.

Helsingissä 12.6.2020

Sisäministeri Maria Ohisalo